ಬರಡುತನದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಬೆದೆಗೆ ಬಾರದೇ ಇರುವುದು.
- ಬೆದೆ ಬಂದರೂ ಗರ್ಭಧರಿಸದಿರುವುದು.
- ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.
- ಗರ್ಭಪಾತವಾಗುವುದು.
- ಕರು ಹಾಕುವ ಅವಧಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು.
- ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.

ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನಗಳು

- ಪಶುವೈದ್ಯರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.
- ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
- ಗರ್ಭಾಶಯ ಅಥವಾ ಅಂಡಾಶಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಶುವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನೀಡಬೇಕು.
- ಖನಿಜ ಮಿಶ್ರಣ, ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು.

ಬರಡುತನವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು

- ✓ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಮತೋಲಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಖನಿಜ ಮಿಶ್ರಣ ನೀಡಬೇಕು.
- ✓ ಹಸಿರು ಮೇವು, ಒಣಮೇವು ಹಾಗೂ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು.
- ✓ ಬೆದೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಬಾರಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.
- ✓ ಬೆದೆ ಬಂದ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು
- ✓ ಪ್ರಸವದ ನಂತರ ಪಶುವಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು
- ✓ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡಿ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು
- ✓ ಜಂತುಹುಳು ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು
- ✓ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ೬೦-೯೦ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಗರ್ಭಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ನೆನಪಿಡಿ: ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರ + ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ + ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ + ನಿಯಮಿತ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ತಪಾಸಣೆ = ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಪಶು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೀದರ
ಭಾ.ಕೃ.ಅ.ಪ.-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ,(ದ.ಕ.)ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು-575002

ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ:
ಡಾ. ಧರಣೇಶ ಎನ್.ಕೆ.,
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ)
ಡಾ. ಟಿ.ಜೆ. ರಮೇಶ
ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಎಮ್.ಪಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧ್ಯಾಪಕರು (ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,ಕ್ಕೊಲಾ)
ಡಾ. ರಜತ್ ಸಗರೆ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧ್ಯಾಪಕರು (ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,ಕ್ಕೊಲಾ)
ಡಾ. ಹರೀಶ ಶೆಣೈ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ಬೇಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರ)
ಡಾ. ಕೇಧಾರನಾಥ
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ)
ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಲ್
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು (ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನ)
ಡಾ. ರಶ್ಮಿ ಆರ್.
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು (ತೋಟಗಾರಿಕೆ)
ಡಾ. ಕುಮಾರ್ ರಾಠೋಡ್
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ಮೀನುಗಾರಿಕೆ)

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ:
ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಭಾ.ಕೃ.ಅ.ಪ.-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ
ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕಾಲೇಜು ಆವರಣ ಎಕ್ಕೂರು
ಕಂಕನಾಡಿ ಅಂಚೆ, ಮಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ-575002
Email:kvkdkmlr@gmail.com, Web address:http://kvkdk.org

ಆಗಸ್ಟ್ - 2026

ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಸುವಿನಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಕರು ಪಡೆಯುವುದು.
- ಕರು ಜನನಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಸುಮಾರು **12-13 ತಿಂಗಳು**ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಬಂಜೆತನ ಮತ್ತು ಪದೆ ಪದೆ ಬೆದೆಗೆ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಪ್ರಥಮ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ವಯಸ್ಸು

ತಳಿಯ ಹೆಸರು	ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಬೆದೆಗೆ ಬರುವ ವಯಸ್ಸು (ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ)	ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇರಬೇಕಾದ ತೂಕ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)
ಜರ್ಸಿ	14-16	240
ಹೆಚ್. ಎಫ್	14-16	260
ಮಲ್ನಾಡ್ ಗಿಡ್ಡ	24-30	120

ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆದೆಯ ಚಕ್ರ 18-21 ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಬೆದೆಯ ಕಾಲ 24 ಗಂಟೆಗಳು. ಬೆದೆಗೆ ಬಂದ 12-18 ಘಂಟೆಯೊಳಗೆ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತಡವಾದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆದೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

- ಬೆದೆಗೆ ಸಂಜೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ (AM-PM ನಿಯಮ) ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ
- ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿರುವವರಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಬೇಕು
- ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪುನಃ ಬೆದೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.
- ಪುನಃ ಬೆದೆಗೆ ಬಂದರೆ, ತಕ್ಷಣವೇ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಮರು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಥವಾ ಮರು AI ಮಾಡಬಹುದು.
- 3-4 ಬಾರಿ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಗರ್ಭ ನಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪಶುವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಬರಡುತನ ಎಂದರೆ, ಉತ್ತಮ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಪುನಃ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಸಹ ಹಸು ಗರ್ಭಧರಿಸದೆ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿ.